

Hukuk Fakültesi Dergisi

Ankara Hacı Bayram Veli University
Faculty of Law Review

ISSN: 2651-4141 e-ISSN: 2667-4068
Cilt / Volume XXVII Ocak / January 2023 Sayı / No. 1

YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME İMTİYAZININ DOLAYLI OLARAK İHLAL EDİLMESİNE İLİŞKİN BAZI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ASSESSMENT OF SOME ISSUES RELATING TO INDIRECT
VIOLATION OF PRIVILEGE OF REPRESENTATION ON THE BOARD
OF DIRECTORS

Levent BİÇER*

Betül AKTAŞ ERTAN**

Özet

10.34246/ahbvuhfd.1142141

TTK madde 360 hükmünde öngörülen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının ihlalinin söz konusu olduğu hallerde TTK m. 454'e göre imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gerekir. Ancak uygulamada bazı durumlarda TTK m. 360 imtiyazının ihlal edilmesine rağmen bu korumadan yararlandırılmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda çalışmamızda anasözleşmede nisap değişiklikleri, veto hakkı tanınması ve yönetim kurulu üye sayılarının değiştirilmesinin TTK m. 360 imtiyazına etkileri değerlendirilmiştir.

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının yetersayılarla desteklenerek daha güçlü bir imtiyaz haline gelmesi ve bu şekilde imtiyazın etkisinin artırılması mümkündür. Böyle bir ihtimalde yetersayılarda değişiklik yapılarak imtiyazın etkisinin zayıflatılması TTK m. 454 hükmünde yer alan ihlal kapsamında değerlendirilmeli ve buna göre sonuca varılmalıdır. Benzer şekilde, TTK m. 360 imtiyazı ile birlikte tanınan veto hakkı bakımından da aynı sonuca ulaşmaktayız.

* **Doç. Dr.**, Kocaeli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı / KOCAELİ
e-posta: levent.bicer@kocaeli.edu.tr **ORCID:** 0000-0002-9998-5289

** **Dr. Öğr. Üyesi**, Maltepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı /
İSTANBUL e-posta: betulaktas@maltepe.edu.tr **ORCID:** 0000-0001-8486-9771

DOI: 10.34246/ahbvuhfd.1142141

• **İntihal / Plagiarism:** Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. / This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

Anasözleşmenin imtiyaz ile bağlantılı bir maddesinin değiştirilerek, bunun imtiyaz ile ilgisinin bulunmadığının ileri sürülmesi hukuka aykırı sonuçların doğmasına yol açmaktadır. Zira belirtilen halde yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının etkisinin zayıflatılması mümkündür. Çalışmamızda belirtilen konularda verilen Yargıtay kararları incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İmtiyaz • Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı • Veto Hakkı • Yetersayılar • İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu.

ABSTRACT

In cases where there is a violation of the privilege of being represented on the board of directors stipulated in TCC 360, a special committee of privileged shareholders should be convened according to TCC 454. However, in practice, in some cases, it is observed that the TCC 360 privilege is excluded from this scope, even though it is violated. In this direction, in our study, the effects of quorum changes in the articles of association, granting veto right and changing the number of members of the board of directors on the privilege of TCC 360 were evaluated.

It is possible for the privilege of being represented on the board of directors to become a stronger privilege by being supported by quorums and thus to increase the effect of the privilege. In such a case, weakening the effect of the privilege by changing the quorum should be evaluated within the scope of the violation in TCC 454 and a conclusion should be reached accordingly. Similarly, we reach the same conclusion in terms of the veto right granted with the TCC 360 privilege, based on the view that the veto right is a link with the privilege.

Amending an article of the articles of association related to the concession and claiming that it has nothing to do with the concession leads to unlawful results. Because it is possible to weaken the effect of the privilege of being represented on the board of directors in the stated situation. In our study, the decisions of the Supreme Court on the issues mentioned were examined and evaluated.

Keywords: Privilege • Privilege of Representation In the Board Of Directors • Right Of Veto • Quorums • Special Board Of Preferred Shareholders.

EXTENDED ABSTRACT

The recognition of the right to be represented on the board of directors has various purposes. The main purpose of this right is to ensure or maintain efficiency in management. Another reason for recognizing the right to be represented on the board of directors may be the dominance of the board of directors. It also provides the opportunity for shareholders who are in minority status to be represented on the

board of directors.

The privilege of being represented on the board of directors can only be granted through the methods of being elected or nominated among the shareholders forming a certain group, certain share groups and minorities. Except for these two methods, which are considered limited, a choice did not seem legally possible against TCC 340.

It should be accepted that it is possible to change the effect of the privilege of being represented on the board of directors by linking the quorums. The representative power provided by the aforementioned privilege reveals the possibility of influencing the company's business decisions in case of connection with the quorums. For this reason, the connection of the privilege of being represented on the board of directors with the quorum is undeniable. It is possible that the changes made in the quorums may strengthen or weaken the effect of the privilege.

It may be possible to violate the privilege of being represented on the board of directors by changing the number of members of the board of directors without changing the quorums.

It should be accepted that direct and indirect veto rights can be granted to the members of the board of directors, based on the absence of a regulation in the TCC preventing the granting of veto right to the members of the board of directors, and the fact that the quorum for meetings and resolutions can be increased in the articles of association pursuant to the provision of 390 of the TCC.

The direct veto right can be regulated in the articles of association in such a way that no decision can be taken without the affirmative vote of the member or members representing a share group. This regulation can also be foreseen in terms of meeting quorum. Indirect veto right comes to the fore with aggravated or unanimous quorums.

The veto right granted to the member of the board of directors should not be valid as it does not comply with the basic principles of the joint stock company. In addition, the right of veto to third parties in the company should not be accepted for the stated reason.

There is no legal obstacle to granting an indirect veto right in the articles of association by aggravating the quorum. Because it is understood from TCC 390 that quorums can be aggravated. However, arguing that the indirect veto right granted in cases where there is a right to be represented on the board of directors is a mere quorum problem and accepting that this does not affect the relevant privileged shareholders brings the danger of ignoring the privileged shareholders' rights.

The veto right added to the privilege of being represented on the board of directors by the articles of association should be evaluated within the scope of the TCC 360 privilege and it should be accepted that the shares increase the efficiency/power of the management even more. TCC 360 privilege included in the articles of association

should be considered as a whole with the right of veto, thus it should be accepted as a privilege in which some elements are added to the content of a right in the law, which constitutes integrity with each other. If such a regulation is not accepted as a privilege, it may be possible that the privilege of being represented in the board of directors stipulated in accordance with TCC 360 will become completely ineffective and this regulation may lose its purpose stipulated in the articles of association. Since we accept the privilege of TCC 360 in the articles of association as a whole with the right of veto and evaluate it within the scope of the privilege, we are of the opinion that in case of a direct or indirect violation, it should be evaluated according to the provision of TCC 454.

In cases where there is a direct or indirect violation within the scope of TCC 454, it should be evaluated whether it is necessary to hold a special board meeting. Although there is no doubt about the necessity of a special board meeting in cases of direct violations, in cases of indirect violations, an investigation should be made within the framework of the concrete case. It cannot be concluded that there is no violation by claiming that not the concession clause but a different clause was changed in the Articles of Association. It should be taken into account whether there is an indirect violation in the stated situation. Within the scope of our evaluation, if the effect of the said privilege is reduced or removed by changing the quorum clause without making any changes in the article regarding the privilege of being represented on the board of directors in the articles of association, it should be concluded that there has been a violation. Otherwise, the TCC 454 protection will be rendered dysfunctional and an evaluation against the honesty rule will be in question.

GİRİŞ

Türk Ticaret Kanunu madde 360'ta belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınabileceği düzenlenmiştir. Bu hüküm uyarınca tanınan yönetim kurulunda temsil edilme hakkının, üstünlük unsurunu barındırdığı kabul edilmektedir. Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, yönetim kurulu üyesi seçme gücüne sahip olmayan bir pay veya pay grubunun TTK m. 360 uyarınca anasözleşmede kendilerine tanınan hak sayesinde, yönetim kurulu üyesi adayını belirleyebilmeleri imkanını sağlamaktadır. Uygulamada yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının içeriğinin veya kullanılmasının yetersayılarla bağlantı kurulması suretiyle değiştirildiği görülmektedir.

Anasözleşmede toplantı/karar yetersayılarının, yönetim kurulu üye sayılarının değiştirilmesinin veya veto hakkı konusunda yapılan değişikliklerin

ilgili imtiyazın etkinliğinin azalmasına yol açıp açmadığı, bu değişikliğin anılan pay sahiplerinin haklarını ihlal edici nitelikte olup olmadığı ve varılan sonuca bağlı olarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun gerekli olup olmadığı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının bu kapsamıyla TTK m. 454 korumasından yararlanabilmesi gerekir. Ancak son dönem Yargıtay kararlarında, yetersayıların değiştirilmesinin TTK m. 454 kapsamında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte olmadığına ilişkin kararlar verilmekte ve öğretide de bu yönde bir yaklaşım benimsenmektedir. Çalışmamızda, asıl olarak yetersayıların, yönetim kurulu üye sayısı veya veto hakkındaki değişikliklerin imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bir anasözleşme değişikliği niteliğinde olup olmadığı ve bu değişikliğin yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına sahip olan pay sahipleri tarafından onanmasının gerekli olup olmadığına ilişkin sorunlar ele alınmıştır.

I. YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKININ KAPSAMI, AMACI VE TANINMA YÖNTEMLERİ

A. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Kapsam ve Amacı

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkının ihlal edilip edilmediğinin belirlenebilmesi, bu hakkın kapsam ve amacının doğru anlaşılmasını gerekli kılmaktadır.

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkının temel amacı¹ yönetimde etkinliğin sağlanması ve/veya bunun sürdürülmesidir². Yönetimde etkinlik,

¹ Yönetimde etkinlik konusunda bkz. Abuzer Kendigelen, *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, 1999, s. 187; H. Ali Dural, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2005, s. 54; H. Ali Dural, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı", *İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri*, Vedat Kitapçılık, 2009, s. 306-307; Sami Karahan, *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması*, 1. Baskı, Kazancı, 1991, s. 126; S. Anlam Altay, *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katımlı Ortak Girişimler*, 1. Baskı, 2009, s. 525; Rauf Karasu, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, 2. Baskı, 2015, s. 148; Candemir Baltalı, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 187- 188; Esra Uysal, *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, s. 107.

² Öğretide, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınmasının amacının azınlık pay sahiplerinin yönetimde etkinlik elde etmesi ve menfaatlerini daha etkili bir şekilde korumasına imkan sağlamak olduğu, çoğunluğun yönetim kurulu üyelerini seçebileceği, böyle bir hakka gerek duymayacakları belirtilmekte ise de (bkz. Baltalı, s. 187-188), çoğunluğa sahip olan

yönetim kurulunun kararlarını etkileyebilme gücü olarak tanımlanabilir. Yatırımcılar, yönetim kurulunda temsil edilebilme sayesinde güvenli bir yatırım ortamı bulabilirler. Şirketin sermayesinde değişiklikler meydana gelmiş olsa bile bu imtiyaz yönetimdeki etkinliğin devam ettirilmesine olanak tanıyacaktır³. Nitekim yönetimde etkinliğin kaybedilebilmesi imtiyazlarda değişiklik yapılmasına bağlıdır. Ancak bu değişiklik için de ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin onayı olmalıdır. Ele aldığımız sorun bağlamında, yönetimde etkinlik, TTK m. 360 uyarınca yönetim kurulunda temsil edilme hakkına sahip olanların, yönetim kurulunun karar alması esnasında şirket menfaati kapsamında istedikleri yönde karar alabilmelerini veya karar almamalarını sağlayabilmektedir.

Diğer taraftan, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınmasının gerekçelerinden bir diğeri, yönetim kurulunda hakimiyetin sağlanması olabilir. Zira, bu hak sayesinde, TTK m. 195 uyarınca, bir ticaret şirketi diğer bir ticaret şirketinin yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyeyi seçebilme imkanına sahip olabilecektir. Bu durumda, TTK m. 360 uyarınca, bir ticaret şirketine yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınması, bir ticaret şirketinin TTK m. 195'e göre hâkim şirket olmasının, böylelikle şirketler topluluğunun oluşturulmasının ve bu hukuki statünün güvenli bir şekilde devam ettirilmesinin (sürdürülmesinin) bir aracı olarak karşımıza çıkmaktadır⁴.

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı sayesinde azınlık durumunda olan pay sahipleri kendilerini temsil ettirme imkanına kavuşurlar. Söz konusu hak, azınlık pay sahiplerinin menfaatlerinin korunmasına da hizmet etmektedir. Böylece azınlık pay sahipleri yönetimde bilgi alma hakkı aracılığıyla yönetimi denetleme imkanına sahip olacaklardır⁵. Çoğunluk pay sahiplerinin sahip

oldukları güç dolayısıyla yönetim kurulunda söz sahibi olmaları kolaylıkla sağlanabilir. Azınlık pay sahiplerinin bu şekilde bir hak elde etmesi başka bir yolla mümkün olmayacağı için, yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının temel amaçlarından biri de azınlığın korunması olarak ortaya çıkmaktadır⁶.

Yukarıda açıklanan hakların sağlanması halinde bu hakların bir sonucu olarak bilgi alma hakkı da kullanılabilir (TTK m. 392)⁷. Nitekim, uygulamada, oy sayısı itibarıyla çoğunluğu sağlayamaması nedeniyle hiçbiri tek başına yönetim kurulu üyesi seçme imkanına sahip olamayan pay gruplarının (özellikle aile şirketlerinde kardeşlerin, sermaye artırımını suretiyle şirkete fon sağlamak isteyen kişilerin/ yatırımcının veya eşit oy sayısına sahip menfaat/pay gruplarının) bu hakkın tanınması suretiyle, yönetim kurulunda temsil edilme imkanına sahip oldukları görülmektedir. Böyle bir durumda, bu pay grupları, yönetimde istedikleri kararları alabilme imkanına sahip olamamalarına rağmen, şirketin yönetimi hakkında bilgi sahibi olmakta, TTK m. 392 uyarınca bilgi alma ve inceleme hakkını elde etmekte, alınacak karara ilişkin tedbirli bir yöneticinin önerisiyle gereken araştırmaları yaparak toplantılarda önerilerde bulunmakta, konunun oldu bittiye getirilmesini önleyerek konuyu tartışmaya açmakta, hatta giderek diğer yönetim kurulu üyelerinin görüşlerini değiştirebilme, böylece kararın yönünü değiştirme

belirli pay sahiplerine şirket organlarında temsil edilme hakkı tanınmasının temel nedeninin, azınlık konumunda olan veya zamanla azınlık konumuna düşmesi muhtemel bulunan pay sahiplerinin şirket organlarında bir veya daha fazla üye tarafından temsil edilme suretiyle korunmasına olanak sağlanmasının istenmesi olduğunu belirtmektedir. Bkz. Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 185, 288. Ancak yazarın burada asıl vurgulamak istediği hususun, devam eden açıklamalardan anlaşıldığı üzere, azınlığın yönetim kurulunda temsil edilmek suretiyle bilgi alma hakkının kullanılması olduğu söylenebilir.

⁶ Dural, *Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 54; Argun Karamanlıoğlu, "TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları – Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi", *BUHFD*, 16(197-198), 2021, s. 230.

⁷ Burada sözü edilen bilgi alma ve inceleme hakkı, yönetim kurulu üyesi tarafından yönetim kuruluna karşı kullanılmaktadır (TTK m. 392). TTK m. 437'de düzenlenen bilgi alma ve inceleme hakkı ise her bir pay sahibi tarafından genel kurula karşı kullanılmaktadır. Genel kurul ve yönetim kurulunun işleyişi ve TTK m. 392 ile TTK m. 437 hükümleri bir arada değerlendirildiğinde, yönetim kurulu üyesinin bilgi alma hakkının pay sahibinin bilgi alma hakkına göre daha etkili bir şekilde kullanılacağı söylenebilir. Zira TTK m. 437 uyarınca pay sahibine tanınan bilgi alma ve inceleme hakkının istenen etkililikte kullanıldığı söylenebilseydi, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının temel gerekçelerinden biri olarak yönetim kurulunda bilgi alma ve inceleme hakkı kabul edilmezdi. ETK döneminde, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme haklarının pay sahiplerine oranla daha geniş olduğu yönünde bkz. Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 288.

pay veya pay sahiplerinin çeşitli nedenlerle (örneğin fon ihtiyacı) ileride çoğunluğu kaybetme ihtimaline dayalı olarak, böyle bir hakka sahip olmak isteyebilecekleri düşünüldüğünde, çoğunluk açısından da bu hakkın tanınması ihtiyacı, yönetimde mevcut olan etkinliğin sürdürülmek istenmesi halinde de ortaya çıkabilecektir.

³ Fatih Ölmez, *Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2021, s. 56.

⁴ Aynı yönde bkz. Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 189; Baltalı, s. 190-192.

⁵ Yönetimde etkinliğin sağlanması ve/veya korunması amacının doğal bir sonucu olarak, yönetim kurulu üyeleri bilgi alma hakkına da sahip olmaktadır. Bkz. Baltalı, s. 188. Başka bir deyişle, bilgi alma hakkı yönetimde etkinliğin sağlanmasının tabii bir uzantısıdır.

Kendigelen, farklı kategori veya gruplara yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmasının temel gerekçesinin bilgi alma hakkında yattığını ifade ederken, diğer taraftan anonim ortaklıkta

imkanına sahip olabilmekte⁸ veya tüm bu girişimleri yeterli olmazsa en azından şirkete zarar verebilecek bir karara itiraz etmekte ve daha sonra çeşitli hukuki yollara başvurabilme olanağına sahip olmaktadırlar.

B. Temsil Edilme Hakkının Tanınma Yöntemleri

TTK m. 360/1'e göre, kapalı anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin tamamının belirli pay gruplarınca önerilmesi veya seçilmesi mümkündür. Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, ancak belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azınlık arasından seçilme veya aday gösterme yöntemleriyle tanınabilir. Sınırlı bir şekilde sayılan bu iki yöntem haricinde bir tercih TTK m. 340 karşısında hukuken mümkün gözükmemektedir⁹. Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına ilişkin hükümde, bu hakkın iki farklı yöntemle kullanılabilmesine yer verilmesine rağmen, anılan yöntemlerin nasıl kullanılacağına ve sürecin nasıl işleyeceğine dair herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Söz konusu belirsizlik uygulama bakımından sorun teşkil edebilecek seviyededir.

Temsil edilme hakkının tanınmasıyla birlikte tanınma yöntemi konusunda anasözleşmede herhangi bir tercihin belirtilmemesi halinde hangi yöntemin uygulanacağı belirsizdir. Bu konuda öğretide aday önerme yöntemine öncelik verildiği görülmektedir¹⁰.

Belirtilen kişilerin doğrudan yönetim kuruluna üye olarak seçilmesi söz konusu değildir. Zira aksinin kabul edilmesi halinde, genel kurulun devredilemez yetkilerinden biri olan yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin hükmün ihlali nedeniyle kanuna aykırılık oluşur (TK m. 408/2, b).

⁸ Baltalı, s. 188.

⁹ İ. Kırca/ F. H. Şehirali Çelik /Ç. Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013, s. 433; Rauf Karasu, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı", *TFM*, I, 2016, s. 36; Cafer Eminoğlu, "TTK m. 360 Hükümüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuki Niteliği ve İcrası", *Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu*, Murat Alışkan/ Bilge Utkan Mersin/Sinan Sarıkaya (Ed.), On İki Levha Yayıncılık, Ocak 2020, s. 346; Ölmez, s. 192.

¹⁰ Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 259-260; Baltalı, s. 400; Ölmez, s. 192-193. Bu hususta Y. 11. HD.'nin bir kararında, "belli sayıda üyenin ilgili gruba dâhil pay sahipleri arasından veya onların göstereceği adaylar arasından seçileceği yönünde bir esas sözleşme hükmünün varlığı hâlinde, öncelikle o grubun aday önermesi beklenir; aday önermemişse seçim ilgili gruba dâhil pay sahipleri arasından yapılır (Y. 11 HD., 12.6.1984, E. 2542, K. 3435)" sonucuna varılmıştır (Gönen Eriş, *Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, Madde 452-644, 3. Cilt*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 2469).

Yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın genel kurul tarafından seçilmesine engel olacak haklı bir sebep bulunmadığı sürece yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi gerekmektedir (TK m. 360/1). Getirilen bu düzenleme ile ilgili hükmün uygulanabilirliği kuvvetlendirilmiştir.

1. Aday Önerme

TTK m. 360 hükmünde yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınan pay sahiplerinin aday önerme yöntemini benimseyebilecekleri belirtilmekle birlikte, önerecekleri adayın belirlenmesi konusunda herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Adayın önerilebilmesi için hak sahiplerince bir toplantının yapılması ve karar alınması gerekmektedir. Ancak bu toplantıda ortaya çıkabilecek sorunlar bakımından hangi hükümlere başvurulabileceği belirsizdir. Bu noktada, anasözleşmede farklı bir düzenleme yoksa genel kurul veya imtiyazlı pay sahiplerine ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanabilirliği gündeme gelmektedir. Bu konu, eTK döneminde özellikle uygulanacak nisaplar bakımından ele alınmış ve öğretide çeşitli görüşler ortaya çıkmıştır. Söz konusu tartışma belirsizliğin giderilmemesi nedeniyle hala devam etmektedir. Bir görüş, TTK m. 360 kapsamında yapılacak olan toplantılar bakımından imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanabileceğini kabul etmektedir¹¹. Bu görüşün dayanağı, aday önerme konusunda bir araya gelen kurulun imtiyazlı pay sahiplerinden oluşmasıdır. Aksi yöndeki görüş ise genel kurula ilişkin olan hükümlerin uygun olduğu ölçüde uygulanması gerektiğini ileri sürmektedir¹².

¹¹ Reha Poroy /Ünal Tekinalp /Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 13. Baskı, Vedat Kitapçılık, s. 588a; Ersin Çamoğlu, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili", *Arslanlı Bilim Arşivi*, <www.arslanlibilimarsivi.com>, Erişim Tarihi: 01.05.2022, s. 4; Özgür Falcıoğlu, "Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili", *Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları*, Erol Ulusoy (Ed.), Bilge Yayınevi, 2014, s. 159; Eminoğlu, s. 348. Karasu, yapılan toplantı bakımından özel kurula ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiğini savunmakla birlikte yetersayılar bakımından TTK m. 454'teki ağırlaştırılmış yetersayının uygulanmasını değil, toplantıda mevcut oyların çoğunluğuyla karar alınması gerektiğini belirtmektedir. Bkz. Karasu, *Temsil Edilme Hakkı*, s. 37.

¹² Ömer Teoman, "Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı Özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar", *Ticaret Hukukunun Güncel Sorunları V*, Tüm Makalelerim C. I-II (1971-2001), 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, s. 1008 vd. Kendigelen bu görüşü, şirket organlarında temsil edilme hakkını anasözleşmeye dayanan bir grup hakkı olarak kabul etmesi dolayısıyla benimsemiştir. Ancak yazar, anılan hakkın imtiyaz olarak nitelendirilmesi halinde dahi imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin hükmün kıyasen uygulanamayacağını, zira bu düzenlemenin sözleşme değişiklikleri için getirildiğini ancak temsil edilme hakkının tanınmasının sözleşme değişikliği ile ilgisi olmadığını belirtmiştir. Bkz. Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 265. Moroğlu, yönetim kuruluna aday gösterme konusunda alınacak kararın toplantı yapılarak alınması ve TK m. 454 ve 445 vd. hükümlerinin kıyasen

Nisaplar konusunda TTK m. 454/3'te yer alan yüzde altmışlık nisabın aday önerme toplantısı bakımından kıyasen uygulanması, aday önerme toplantısının imtiyazlı pay sahiplerinden oluşması gerekçesine dayanmaktadır. Ancak imtiyazların kullanılmasına ilişkin bir toplantıda böyle ağır bir nisabın aranması toplantı sürecini zorlaştırabilecektir. TTK m. 454 hükmünün, genel kurul toplantısına göre daha ağır ve zor şartlarda yapılan bir toplantı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, salt imtiyazların kullanılması gibi basit bir konuda karar almayı zorlaştırmak isabetli gözükmemektedir. Yalnızca aday göstermek, kendilerine tanınmış olan imtiyazı kullanmak amacıyla yapılan bir toplantıda yüzde altmışlık toplantı nisabının aranması kanımızca gereksiz olacaktır. Aday önerme toplantıları bakımından genel kurul toplantılarında uygulanacak olan basit yetersayılara (TTK m. 418) kıyasen başvurulması daha isabetli olur. Zira genel kurula ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması nedeniyle çağrı yapmakla yükümlü olan yönetim kurulu bu konuda tedbirli davranarak ilk yapılan toplantının çağrı süresini buna göre ayarlayabilir¹³. Bu kapsamda toplantı yetersayısı olarak aday önerme imtiyazı tanınmış olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin dörtte birinin varlığı, karar nisabı olarak ise toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu aranacaktır¹⁴.

Önerilen adayın grup içerisinde yer almasının zorunluluğu konusunda öğretide bir görüş, adayın grup içerisinden seçilme zorunluluğunun olmadığını, grup dışından grubun güvendiği bir başka kimsenin de aday olarak önerilebileceğini belirtmektedir¹⁵. Mevcut düzenlemede bu konuda bir zorunluluk öngörülmediğine göre, grup haricinde bir kimsenin aday olarak önerilmesi mümkün gözükmemektedir.

Önerilecek aday sayısı bakımından üst sınırın olup olmadığı hususunda ise öğretide bir görüş, iyiniyet kurallarına dayanarak, kendilerine tanınmış aday

uygulanması gerektiğini ifade etmiştir. Bkz. Erdoğan Moroğlu, *Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 18-19; Betül Aktaş, *İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 175.

¹³Kendigelen, bu ihtimali vurgulamasına rağmen, yine de toplantı nisabının aranmamasının daha isabetli olduğunu kabul etmiştir. Bkz. Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 267-268.

¹⁴Bir diğer ihtimal olarak, anasözleşme değişikliklerinde uygulanan, TK m. 421'de yer alan ağırlaştırılmış nisaplara başvurulması düşünülebilir. Özellikle TK m. 421/3/b'de yeni imtiyazlı payların oluşturulması için yüzde yetmişbeşlik bir nisap aranmaktadır. Ancak bu hükümde de yalnızca yeni imtiyazların tanınmasından söz edilmekte olup, imtiyazların kullanılmasının bu kapsamda değerlendirilmesi mümkün değildir. İstisnai nitelikte olan hükümlerin dar yorumlanması gerekmektedir.

¹⁵Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 271.

belirleme sayısının en az bir katı fazla aday belirlenmesinin zorunlu olduğunu belirtmekteyken¹⁶; diğer görüş ise böyle bir zorunluluğun yüklenemeyeceğini ifade etmektedir¹⁷. Kanımızca kanunda ilgili hususta bir düzenleme olmaması nedeniyle böyle bir sınırlama getirilmesi mümkün değildir.

2. Belirli Pay Sahipleri Arasından Seçilme

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, anasözleşmede belirtilmek kaydıyla, imtiyaz hakkı tanınmış olan kimseler arasından seçilerek de kullanılabilir. Bu ihtimalde, aday önermede olduğu gibi imtiyazlı pay sahiplerinin herhangi bir tercihi söz konusu olmaksızın genel kurulun hak sahipleri arasından seçimi gerçekleştirilmektedir¹⁸. Genel kurul, seçim konusunda herhangi bir sınırlamaya tabi değildir.

Temsil edilme hakkının bu yöntemle belirleneceğine ilişkin anasözleşme hükmü bulunmasına rağmen, buna uyulmaksızın hak sahipleri tarafından aday önerilmesi halinde genel kurul aday önermeyle bağlı olmayacaktır¹⁹.

İmtiyaz tanınmış olan grupta yeterli üye sayısının bulunmaması halinde ne olacağı konusu belirsizdir. Bu halde ilgili gruba aday önerme imkanı tanınması düşünülebilir. Ancak bu durumda da genel kurulun seçim konusunda yetkisinin sınırlanması gündeme gelebilir. Zira bu yöntemle seçimde genel kurul, ilgili gruptan istediği üyeyi seçebilirken, aday önerme yönteminde önerilen adaylarla sınırlı bir tercih yapmaktadır²⁰.

II. YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME İMTİYAZININ ETKİSİNİN ANASÖZLEŞME İLE DEĞİŞTİRİLMESİ

A. Nisaplar Bakımından Yapılan Değişiklikler

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının yetersayılarla bağlantı kurulması suretiyle, etkisinin değiştirilmesinin mümkün olduğu kabul edilmelidir²¹. Anılan imtiyazın sağladığı temsil gücü yetersayılarla bağlantı

¹⁶Fahiman Tekil, *Anonim Şirketler Hukuku*, 2. Bası, Alkım Yayınevi, 1998, s. 412.

¹⁷Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 272.

¹⁸Ölmez, s. 195.

¹⁹Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, s. 436; Falcıoğlu, s. 155.

²⁰Ölmez, bu gerekçeye dayanarak yeterli üye olmaması halinde, eksik kalan üyenin genel hükümler doğrultusunda seçileceğini, ancak ilerleyen dönemde üye sayısı artarsa bu hakkın yine ilgili gruba geçeceğini belirtmektedir. Bkz. Ölmez, s. 197.

²¹Yetersayılar konusunun dolaylı veto hakkı ile ilişkisi konusunda bkz. aş. s. 17 vd.

kurulması durumunda şirketin işletme ile ilgili kararlarını etkileme imkanını ortaya çıkarmaktadır²². Bu nedenle yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının yetersayılarla bağlantısı yadsınamaz. Nisaplarda yapılan değişikliklerin imtiyazın etkisini güçlendirebileceği gibi zayıflatması da mümkündür.

Nitekim imtiyazlar ile toplantı ve karar yetersayıları arasında bağlantı kurulmasına ilişkin bir uyuşmazlıkta yerel mahkemece “...TK'nun 401 nci maddesinin bir kısım paylara kâr payı, tasfiye payı ve sair hususlarda anasözleşme hükümleri ile imtiyaz tanınmasına cevaz verdiği, bu kapsamda, bir kısım paylara yönetim ve denetim kurulu için aday gösterme hakkı tanınması mümkün olduğu gibi, genel kurul ve yönetim kurulu toplantı ve karar yeter sayılarının buna göre düzenlenmesi “altın oy” şeklinde mevsuf nisap kabul edilmesinin olanaklı olduğu ve TTK'nun 401 nci maddesi karşısında, grup imtiyazı olarak kabul edilmesi gerektiği...” belirtilmiştir. Söz konusu karar, imtiyaz ve yetersayıların bağlantısının değerlendirilmesi bakımından önemlidir²³. Ancak Yargıtay, bu uyuşmazlıkta taraf sıfatı yoksunluğuna dayanarak bozma kararı vermiş ve imtiyaz, yetersayı bağlantısını değerlendirmemiştir.

1. İmtiyazın Etkisinin Güçlendirilmesi

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, temsil edilen grubun menfaatlerini yetersayılarla bağlantı kurulması durumunda daha güçlü bir şekilde koruyabilmektedir. Bu ihtimalde nisaplarda yapılan değişiklik imtiyaz sahibi grubun haklarını adeta pekiştirerek imtiyazın etkisini artırmaktadır. Örneğin, beş kişiden oluşan bir yönetim kurulunda, A grubundan iki yönetim kurulu üyesi seçilmesi veya aday olarak önerilmesi halinde, yönetim kurulunun en az dört yönetim kurulu üyesinin olumlu oyuyla karar alınabileceği anasözleşmede belirtilmişse, A grubu pay sahiplerinin arasından seçilen veya önerilen yönetim kurulu üyesi olmaksızın yönetim kurulunun karar alması mümkün olmayacaktır.

Diğer taraftan tüm bu hükümlerin, TTK m. 360 imtiyazı ile onun etkisini yetersayılarla bağlantı kurmak suretiyle güçlendirildiği yönünde pay sahiplerinin iradesini açık bir biçimde ortaya koyacak şekilde düzenlenmesi gereklidir. TTK m. 360 imtiyazının düzenlendiği sırada yönetim kuruluna

ilişkin yetersayılarla bağlantı kurulması, pay sahiplerinin TTK m. 360 imtiyazının içeriğini güçlendirmek istedikleri ve şirkette bu yönde bir statüko/denge yaratmak istediklerine ilişkin bir irade olarak kabul edilmelidir. Böylece TTK m. 360 imtiyazının kapsamının etkisinin güçlendirilmesi, belirlilik ilkesine de²⁴ aykırı düşmeyecektir. TTK m. 360 imtiyazının güçlendirilmiş etkisini zayıflatacak anasözleşme değişikliklerinin bir yetersayı sorunu olarak görülmesi, tarafların iradesinin dikkate alınmaması anlamına gelecek ve şirketteki hassas dengeleri tamamen değiştirebilecektir.

2. İmtiyazın Etkisinin Zayıflatılması

İmtiyazın anasözleşmede yer alan nisaplara ilişkin hükümlerin değiştirilmesi suretiyle etkisinin zayıflatılması da mümkündür. Bu durumda nisaplara ilişkin hükümle birlikte değerlendirildiğinde temsil edilme gücü daha etkiliyken, değişiklik sonrasında etkinin zayıfladığı görülmektedir. Örneğin, oybirliği gereken bir halde grup tarafından aday olarak önerilen veya seçilen üye olumsuz yönde oy kullanarak temsil ettiği grubun menfaatini koruyabilir²⁵. Böyle bir ihtimalde anasözleşme değişikliğiyle nisapların hafifletilmesi ve oybirliğinin kaldırılması anılan imtiyazlı pay sahiplerinin gücünü azaltabilecektir. Zira ilk durumda olumlu oyları olmaksızın karar alınamazken, değişiklik sonrasında imtiyazlı pay sahiplerinin önerdiği/seçtiği üyenin oyu olmaksızın karar alınması mümkün olabilecektir. Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki belirtilen örnek ile kastedilen ilgili üyenin şirket menfaatini gözetmeksizin olumsuz yönde oy kullanarak yönetim kurulunu kitlemesi değildir. Zira bu durum TMK 2'ye aykırılık teşkil eder. Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınması halinde, aday üyenin öncelikle şirket menfaatlerini koruması gerekliliğinin yanında, temsil ettiği grubun da menfaatlerini koruması önem arz etmektedir²⁶. Bu konu öğretide, imtiyazlı pay sahipleri ile aday üye arasında vekalet veya vekalet benzeri bir hukuki ilişki bulunmasına dayanılarak açıklanmaktadır²⁷. Aksi durumda tanınan

²⁴İmtiyazın konusunun, şartlarının, sınırlarının ve içeriğinin ve hangi paylara tanındığının anasözleşmede öngörülmesine belirlilik ilkesi denilmektedir. Anasözleşmede imtiyaz kelimesinin yer alması zorunlu olmayıp, imtiyazın varlığının şüpheye yer verilmeyecek şekilde anlaşılması yeterlidir. Bkz. Aktaş, s. 32-33.

²⁵Baltalı, s. 189.

²⁶Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 288-290; Çamoğlu, s. 2; Falcıoğlu, s. 164-165; Kırcı (Şehirali Çelik/Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, s. 438; Wernli/Rizzi, *Basler Kommentar*, OR II, 3. Aufl., Art. 709, N. 18.

²⁷Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 290; Uysal, s. 113; Baltalı, s. 281.

²²Benzer olarak bkz. Baltalı, s. 189.

²³Bkz. Y. 11. HD., 13.11.2003 tarihli, 2003/7508 E., 2003/10845K. (Hukuk Türk, e.t., 3.5.2021).

imtiyazın bir anlamı olmayacaktır.

B. Yönetim Kurulu Üye Sayılarının Değiştirilmesi

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının nisaplarda değişiklik yapılmaksızın, yönetim kurulu üyelerinin sayılarının değiştirilmesi suretiyle de ihlal edilmesi mümkün olabilir. Örneğin, anasözleşmede üç yönetim kurulu üyesinin atanacağı belirtilmiş ve A grubuna da iki üyeyi aday önerme imtiyazı tanınmıştır. Daha sonra yapılan bir değişiklikle yönetim kurulu üye sayısı beşe çıkarılırsa A grubunun yönetim kurulunda temsil edilme gücünün azaltıldığı ortadadır. Bu durumda imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlali gündeme gelmelidir.

Anasözleşme ile içeriği güçlendirilen TTK m. 360 imtiyazının doğrudan veya dolaylı bir şekilde ihlal edilip edilmediği konusundaki ihtilafları ortadan kaldıracak şekilde, örneğin A grubu pay sahipleri arasından veya onun önerdiği adaylardan yönetim kurulunun toplam üye sayısının belirli bir oranının (örneğin yarıdan bir fazlasının) seçileceğine ilişkin bir anasözleşme hükmü öngörülebilir. Böyle bir hükmün öngörülmesinin mümkün olup olmadığı bir yana bırakılırsa, imtiyazlı pay grubunun yönetim kurulundaki üye sayısı hep aynı kalacağından, şirket genel kurulunun yönetim kurulu üye sayısının artırılması veya başka bir yoldan TTK m. 360 imtiyazının zedelenmesi önlenmiş olacaktır²⁸. Belirtilen halde anasözleşmede yönetim kurulu üyelerinin sayısının artması durumunda sorunlar ortaya çıkabilir. Anasözleşmede dört yönetim kurulu üyesi olacağı belirtildikten sonra A grubuna yarısını aday

²⁸Oy hakkında imtiyazın bu yöntemle tanınıp tanınmayacağı hususu öğretide tartışmalıdır. Kendigelen, eTK döneminde, rüçhan hakkının genel kurul kararı ve anasözleşme değişikliği ile sınırlandırılması mümkün olduğundan bu yöntemin Türk Hukukunda uygulanabilmesinin mümkün olduğunu kabul etmektedir. Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 125, 126, 257. Bilgeç, ise, eTK döneminden farklı olarak, artık anasözleşmeye konulacak bir hükümle rüçhan hakkının sınırlandırılmadığı, değişken modelle oy hakkında tanınacak imtiyazın rüçhan hakkının sınırlandırılmasında haklı nedenlerin içine girmeyeceği, TTK m. 479'da imtiyazlı paylara farklı sayıda oy hakkından ve "sayı"dan söz edildiği gerekçeleriyle, bu modelle oy hakkında imtiyaz tanınmasının mümkün olmadığı düşüncesindedir. Hakan Bilgeç, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, Turhan Kitabevi, 2017, s. 80. Biçer de, TTK'da oyda imtiyazın yalnızca eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilmesi (TTK m. 479/1), bu nedenle başka bir yöntemle imtiyaz tanınmasının mümkün olmaması; ikincisi, değişken oy hakkında imtiyazın belirlilik ilkesini zedeleyebileceği, zira özellikle oy hakkında imtiyazların zedelenip zedelenmediğinin ihtilaflı olduğu hallerde değişken oy hakkında imtiyazın sağladığı oy sayısının değişiklik göstereceği ve anasözleşmeden hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde anlaşılacağı gerekçeleriyle bu yöntemle oy hakkında imtiyaz tanınmayacağını ifade etmektedir. Levent Biçer, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz ve Sınırları*, 1. Baskı, Yetkin Yayıncılık, 2019, s. 228.

önerme hakkı tanınmışsa ve sonradan bu sayı ikiye indirilirse A grubunun aday önerme hakkı bir kişiyle sınırlı olacaktır. Böyle bir değişikliğin de yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazını ihlal ettiği açıktır. Her ne kadar doğrudan imtiyaz hükmünün değiştirilmesi söz konusu olmasa da mevcut imtiyazlı pay sahipleri yapılan değişiklikten etkilenmektedirler ve onaylarının aranması gerekir. Bu konuda örneğin, "yönetim kurulu üyelerinin asgari üçte ikisinin (2/3) A Grubu pay sahiplerinden oluşması esastır" şeklinde anasözleşmede yer alan bir hükmün ilgili imtiyazlı grubun onayı olmaksızın kaldırılması da ihlal teşkil etmektedir²⁹.

C. Veto Hakkı Tanınması

Veto hakkı, belirli bir kararın alınması konusunda oy hakkı olan kimselere, bu kararın alınmasını önleme imkanı sağlayan bir haktır³⁰. Konumuz çerçevesinde veto hakkının, TTK m. 360 kapsamında yönetim kurulunda gruba tanınmasının mümkün olup olmadığı ve bu hakkın niteliğine ilişkin hususlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

1. Genel Olarak Veto Hakkı

Veto hakkına ilişkin olarak TTK'nın anonim şirketler kısmında düzenlenmiş bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte bazı hükümlerden ve gerekçelerde yer alan ifadelerden veto hakkının yadsınmadığı anlaşılmaktadır. TTK geçici 4/3 hükmünde yer alan "şirket sözleşmesinde, esas sözleşmede ya da herhangi bir sözleşmede yer alan bir veto hakkı, bu madde hükümlerine göre verilecek tür değiştirme kararlarında geçerli olmaz" ifadesinden veto hakkının anasözleşmede tanınmasına kanun koyucunun karşı olmadığı sonucuna varılabilmektedir. TTK m. 434 gerekçesinde yer alan "paysahibine veto hakkı tanınıp tanınmayacağı sorunundan hareketle bu üç maddenin birlikte değerlendirmesi halinde ortaya çıkabilecek veto hakkına benzer sonuç da sorgulanabilir" açıklaması da pay sahibine veto hakkı tanınmasının kabul edilebileceği sonucuna varmamıza yol açmaktadır. TTK m. 480 gerekçesinde³¹ ise veto haklarının pay sahipleri sözleşmesiyle kurulan

²⁹Bununla birlikte, söz konusu anasözleşme hükmünün TTK m. 360 imtiyazının tanınma yöntemine ve TTK m. 408'e aykırılığı sebebiyle geçersizliği tartışılabilir.

³⁰Altay, s. 491; Fatih Bilgili / Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 9. Baskı, Dora Yayınları, 2013, s. 636.

³¹"Ulusal hukukun uygun görmediği ve bu sebeplerle emredici hükümlerle koruma altına aldığı hemen her menfaat veya hak (çoğu kez) yan düzenle ya zedelenmekte ya da sınırlandırılmaktadır. Bu yan düzen güçlüye, hukukunu getirmek, hakimiyet kurmak, istediği

yan düzenin en önemli silahı olduğu belirtilmiştir. Her ne kadar bu hükümde anasözleşmede veto hakkı tanınmasına yönelik bir değerlendirme yapılmamış olsa da veto hakkı tanınmasının önemine değinilmiştir.

Limited şirketler bakımından ise TTK m. 577’de şirket sözleşmesinde öngörülmesi şartıyla bağlayıcı olan hükümler içerisinde, belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı veya bir genel kurul kararının oylanması sonucunda oyların eşit çıkması halinde bazı ortaklara üstün oy hakkı tanıyan hükümler sayılmıştır³².

Veto hakkının tanınmasını, genel kurulda ve yönetim kurulunda alınacak kararlar açısından ayrı ayrı incelemekte yarar bulunmaktadır. Genel kurulda alınacak kararlar açısından, sermaye şirketlerinde geçerli olan çoğunluk ilkesi, anonim ortaklığın işleyişi, hakkın pay grubuna veya kişiye tanınması ve TTK m. 340 açısından değerlendirmeler yapılmak suretiyle farklı sonuçlara varıldığı görülmektedir.

Öğretide bir görüş, belirli bir grup pay sahibine tanınan veto hakkının anonim ortaklığın niteliği ile bağdaşmadığını, TTK’nın emredici hükümlerine ve anonim ortaklığın bünyesi ile işleyişine aykırı olduğunu bu nedenle daha başlangıçtan itibaren hükümsüz olduğunu ifade etmiştir³³.

an istediği fiyatla karşı tarafın paylarını almak veya paylarını satmak hakkını sağlamaktadır. Veto hakları da bu düzenin önemli silahıdır. Kara Avrupası hukukları olabildiği oranda bu yan düzeni sınırlamaya çaba harcamaktadır”.

³²Şener, limited ortaklığa ilişkin olarak (TTK m. 577/1-e) yapmış olduğu açıklamalarda, veto hakkı sayesinde bu hakkın tanındığı ortağın onayı olmaksızın karar alınmadığı, dolayısıyla bu ortağın kararının fiilen genel kurul kararının üzerinde yer aldığı ifade etmektedir. Bkz. Oruç Hami Şener, *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 56.

³³Ömer Teoman, “Veto Hakkı – Ayrıcalıklı Paylar”, *Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, Cilt I: 1982-1991*, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2011, s. 20-28; Kırca, pay sahiplerine tanınan veto hakkının anonim şirket temel yapısını bozan bir karar olması nedeniyle geçerli olmadığını belirtmiştir. Bkz. Kırca (Şehirali Çelik/ Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, C. 2/2, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2016, s. 46; Bilge Ayтуğar, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 311; Baltalı, s. 237 vd. Karasu, bu görüşte olmakla birlikte, TTK m. 390’ın değiştirilerek buna izin veren bir hüküm öngörülmesi gerektiğini belirtmektedir. Bkz. Karasu, *Emredici Hükümler İlkesi*, s. 168. Biçer ise belirli bir paya, pay grubuna veya kişi/kişilere, veto hakkı tanınmasının imtiyaz olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığını, zira veto hakkının, anonim ortaklığın temel ilkeleriyle bağdaşmadığı gibi anonim niteliğine ve işleyişine de uygun düşmediğini ve ayrıca paya veya pay grubuna veto hakkı tanınması imtiyazın on beş oy hakkıyla sınırlandırıldığı imtiyaz sistemiyle de bağdaşmadığını, oransallık ilkesini oy hakkında imtiyazın çok ötesinde aşırı derecede zedeleyebildiğini belirtmektedir. Bkz. Biçer, s. 145 ve 146.

Kendigelen, bir grup pay yararına bazı genel kurul kararlarının alınması açısından veto hakkı tanınarak da imtiyaz oluşturulabileceğinin düşünülebileceği, bazı kararların alınmasının anasözleşme ile belirli bir pay grubunun muvafakati şartına bağlanmasının bir anlamda olumsuz azınlık hakları kapsamında değerlendirilebilecek olan belirli bir grup paya veto hakkı tanınmasına da herhangi bir engel olmadığı, doğrudan karar yetersayısına ilişkin bir husus olan veto hakkının imtiyaz olarak nitelendirilmesinin mümkün olmadığı düşüncesindedir³⁴.

Tekinalp, veto hakkı veren anasözleşme hükümlerinin geçerli oldukları sonucuna varılan durumlarda imtiyaz olarak nitelendirilemeyeceği, kişiye bağlanmış hakların “akdi sözleşmesel hak” olarak adlandırılacağı düşüncesindedir³⁵. Yazar, veto hakkının pay sahibine ait olmasına ilişkin değerlendirme yapmakla birlikte, veto hakkının paya bağlanması ihtimaline ilişkin herhangi bir açıklama yapmamaktadır.

Öğretide Şehirali Çelik ve Yatağan Özkan tarafından, veto hakkının gerçek altın pay olarak adlandırıldığı, veto hakkının şirketler hukukundaki oransallık ilkesini en radikal şekilde sekteye uğratan ve çoğunluğa sahip pay sahibinin yönetim yetkisini sınırlandırmayı amaçlayan imtiyaz olduğu, Türk hukukunda, yasa koyucunun veto hakkına olumsuz yaklaştığı, buna karşın tamamen yasaklamaktan kaçındığı, Türk hukukunda, şirketlerde karar oranlarının artırılması yoluyla altın pay yaratılmasının mümkün olduğu, TTK’nın özel kanunlara bağlı anonim şirketlere, özel hükümler dışında Kanun’un uygulanacağını belirten 330. maddesi de göz önünde bulundurulduğunda, imtiyaz olarak nitelendirilsin nitelendirilmesin veto yetkisine ilişkin düzenlemelerin kanuni bir dayanağa kavuşturulduğundan geçerli ve altın pay olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmektedir³⁶.

Uysal’a göre, bazı pay gruplarına veto hakkının tanınması anonim ortaklığın bünyesine ve ortaklık yapısına aykırı olmamak şartıyla bir imtiyaz olarak kabul edilebilir. Yazara göre, 6362 sayılı SerPK’nın “ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri” başlıklı 23. maddesinde belirtilen bir veya birkaç önemli işlem ile ilgili bazı pay sahiplerine veto hakkı bir imtiyaz olarak

³⁴Kendigelen, *İmtiyaz*, s. 302.

³⁵Tekinalp (Poroy/ Çamoğlu), C. I, N. 789.

³⁶Feyzan Hayal Şehirali Çelik, “Ulusal Düzenlemeler İle Topluluk Hukuku Sınırlarında Altın Paylar”, *Batider*, XXIV(2), 2007 s. 356; Çiğdem Yatağan Özkan, *Anonim Şirketlerde Altın Paylar*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 110, 115, 117.

tanınabilir ya da ortaklığın kurucu ortaklarına, artan pay sahipleri ve diğer imtiyazlı paylar da göz önüne alındığında ortaklık üzerindeki hâkimiyeti kaybetmemesi için belirli bir konuda örneğin, şirketle ilgili alınacak birleşme, bölünme veya tür değiştirme kararlarında veto hakkı bir imtiyaz olarak tanınabilmelidir. Burada önemli olan husus imtiyaz olarak tanınacak veto hakkının niteliklerinin ve sınırlarının anasözleşmede ayrıntılı, açık ve net bir şekilde düzenlenmiş olmasıdır³⁷.

Yukarıda açıklandığı üzere öğretilerde genel kurul kararlarında veto hakkı bakımından çeşitli görüşler bulunmaktadır. Ancak konu, yönetim kurulu kararları bakımından yeterli şekilde irdelenmemiştir. Çalışmamız kapsamında TTK m. 360 imtiyazının veto hakkı ile güçlendirilerek tanınmasını ele almamız dolayısıyla öncelikle yönetim kurulunda veto hakkının tanınmasının mümkün olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

2. Yönetim Kurulu Üyesine Veto Hakkı Tanınması

TTK'da yönetim kurulu üyelerine veto hakkı tanınmasını engelleyen bir düzenleme bulunmamasına ve TTK m. 390 hükmü uyarınca anasözleşmede toplantı ve karar yeter sayılarının ağırlaştırılabilmesine dayalı olarak yönetim kurulu üyelerine doğrudan ve dolaylı veto hakkı tanınabileceğinin kabul edilmesi gerekir³⁸.

³⁷Uysal, s. 66- 67. Genel kurulda veto hakkının imtiyaz olarak tanınmasının mümkün olduğu ve TTK m. 340 bakımından engel bulunmadığı konusunda bkz. Aktaş, s. 60-61. Veziroğlu da anasözleşmede veto hakkı tanınmasının kabul edilebileceğini, ancak TTK'da öngörülen nisaplar, oy hakkı ve imtiyaza ilişkin sistemin bu amaçla bozulmaması gerektiğini belirtmektedir. Bkz. Cem Veziroğlu, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü ve Sınırları*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2021, s. 408-409.

³⁸Öğretilerde, temsil edilme hakkının, tek başına kontrolü sağlamaya ve şirketin karar almaya yeterli olmadığı durumlarda, yönetim kurulu kararlarına ilişkin yetersayı düzenlemeleri ve veto haklarıyla desteklenmesinin gerekebileceği, yönetim kurulunda alınacak kararlar bakımından belirli bir pay grubunu temsilen yönetim kurulunda yer alan üyenin olumlu oyunun aranması ve dolayısıyla veto hakkının tanınmasının pay gruplarına bağlanması kaydıyla geçerli kabul edilebileceği belirtilmektedir. Altay, s. 530- 531.

Baltalı, genel kurulda alınacak kararlar bakımından belirli bir pay grubuna tanınan veto hakkının, ağırlaştırılmış yetersayı düzenlemelerinden farklı bir kurum olduğuna, belirli bir pay veya pay grubuna tanınan veto hakkının, bu payların TTK m. 478 bağlamında taşıdığı üstünlüğün belirli bir kararın alınmasını engelleme gücü olmasından bahisle, imtiyaz olarak nitelendirilebileceğini, yönetim kurulunda alınacak kararlar bakımından, belirli bir pay grubunu temsilen yönetim kurulunda yer alan üyenin olumlu oyunun aranması ve dolayısıyla veto hakkının tanınmasının, nesnel olarak pay gruplarına tanınması kaydıyla geçerli kabul edilmesi gerektiğini, ancak böylesine bir hakkın imtiyazın pay sahipliği haklarına özgü olması nedeniyle, imtiyaz olarak nitelendirilemeyeceği görüşündedir. Baltalı, s. 103 ve 333. dipnot ile s. 190. Biz yönetim kurulunda belirli bir pay grubuna tanınan dolaylı veto hakkının bu

Doğrudan veto hakkı, anasözleşmede bir pay grubunu temsil eden üyenin veya üyelerin olumlu oyu olmaksızın karar alınamayacağı şeklinde düzenlenebilir. Bu düzenleme toplantı yetersayı bakımından da öngörülebilir³⁹. Doğrudan veto hakkının tanınabilmesi için TTK m. 360 imtiyazının tanınmasının gerekli olup olmayacağı tartışılabilir. Biz doğrudan veto hakkının TTK m. 360 ile ilintilendirilmesi durumunda fonksiyonel bir biçimde işletilebileceği düşüncesindeyiz⁴⁰.

Dolaylı veto hakkı tanınması ağırlaştırılmış veya oybirliği aranan nisaplarla gündeme gelmektedir⁴¹. Örneğin, anasözleşmede yönetim kurulu toplantıları bakımından oybirliği şartı arandığı hallerde, yönetim kurulu üyesinin toplantıya katılmayarak ilgili kararın alınmasını engelleme imkanı bulunmaktadır. Bir diğer ihtimalde ise belirli bir pay grubuna böyle bir hak tanınabilir. Böyle bir durumda da bu pay grubunu temsil eden üyenin toplantıya katılmaması halinde karar alınmaz⁴².

Yönetim kurulu üyesinin şahsına tanınan veto hakkının ise anonim şirket

pay grubu içerisinde yer alan pay sahiplerine tanınan bireysel bir pay sahipliği hakkı olarak görmemekteyiz. TTK m. 360'da düzenlenen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının, yönetim kurulu yetersayı ile desteklenmesi (yetersayı ile ilgili unsurun eklenmesi) sonucunda meydana getirilen ve bir pay grubuna tanınan bütünlük bir imtiyaz olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Çoştan ise aynı konuya ilişkin olarak yapmış olduğu değerlendirmelerde, toplantıda karar alınabilmesinin başkan, başkan yardımcısı ya da belirli grup payları temsil eden üyenin toplantıda bulunması koşuluna bağlanmasının, bu üyelerin toplantıya katılmaması veya üyelikten ayrılmaları halinde yönetim kurulunun karar alamama sonucunu ortaya çıkaracağı, durumun yönetim kurulunun işleyişi ile bağdaşmayacağı ve dolayısıyla geçerli olmadığı düşüncesindedir. Hülya Çoştan, "Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı Yetersayı ve Toplantı Talep Hakkı", *Batider*, XXVIII (3), 2012, s. 183-184. Tarafların anasözleşmede açıkça ortaya koymuş oldukları iradeleri ile yönetim kurulunda temsil edilme hakkını yetersayı ile desteklemeleri durumunda, yönetim kurulunun işleyişinde güçlükler olabileceğini, buna rağmen bu korporatif düzeni kabul ettiklerini, buna ek olarak böyle bir anasözleşme hükmü bulunmayan hallerde de çeşitli nedenlerle yönetim kurulunun sıkça kilitlenebildiği görülmektedir. Diğer yandan, yönetim kurulunun böyle bir anasözleşme hükmünden haberdar olmaları nedeniyle, kilitlenmeyi önlemek hususunda daha hassas davranabilecekleri dahi söylenebilecektir.

³⁹Dural, *Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 109.

⁴⁰Dolaylı veto hakkı bakımından da konu aynı şekilde tartışılabilir. Biz yönetim kurulu kararlarının oybirliği ile alınabileceği düşünüldüğünde dolaylı veto hakkı açısından aynı sonuca varamıyoruz. Ancak konumuzun bu kısmı yönetim kurulu yeter sayıları ile TTK m. 360 imtiyazı bağlantısı olduğundan bu çerçevede değerlendirmekteyiz.

⁴¹Peter Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, 4. Aufl., Schulthess Verlag, 2009, § 12, s. 1460, N. 364; Baltalı, s. 101. Aksi yönde bkz. Aytağar, s. 311, dn. 980.

⁴²Dural, *Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 107-108.

temel ilkelerine uygun olmaması nedeniyle geçerli olmaması gerekir⁴³. Bunun yanı sıra şirketteki 3. kişilere de veto hakkı tanınmasının belirtilen sebeple kabul edilmemesi gerekir. Nitekim TTK m. 391 gerekçesinde, 3. kişiye veto hakkı tanınmasının anonim şirketin temel yapısına aykırı olması dolayısıyla batıl olacağı açıklanmıştır. Bu hak, ancak belirli pay gruplarına tanınması halinde paya bağlı olması dolayısıyla geçerli kabul edilmelidir⁴⁴.

Yetersayıların ağırlaştırılması suretiyle anasözleşmede dolaylı veto hakkı tanınmasının önünde kanunen bir engel bulunmamaktadır. Zira TTK m. 390'dan yetersayıların ağırlaştırılabileceği anlaşılmaktadır. Ancak yönetim kurulunda temsil edilme hakkının bulunduğu hallerde tanınan dolaylı veto hakkının salt bir yetersayı problemi olduğunu ileri sürerek bunun ilgili imtiyazlı pay sahiplerini etkilemediğini kabul etmek, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının göz ardı edilmesi tehlikesini beraberinde getirir⁴⁵.

Yukarıda açıklanan veto haklarının hukuki niteliği konusunda öğretide çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Bu görüşlerin bir kısmı genel kurul toplantılarına ilişkin olmakla birlikte anasözleşmede yer alan niteliğin değerlendirilmesi bakımından yönetim kurulu toplantıları için de dikkate alınmalıdır. Bir görüş, anılan hakları müktesep hak olarak değerlendirmiş ve pay sahiplerinin rızası olmadan değiştirilemeyeceğini belirtmiştir⁴⁶. Diğer görüş ise bunun bir yetersayı sorunu olduğunu belirterek anasözleşme değişikliğiyle her zaman değiştirilebileceğini ileri sürmüştür⁴⁷.

⁴³Öğretide bir görüş, TTK m. 360'da özellik ve nitelikleriyle belirli grup oluşturan pay sahibine yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınabileceği hükümünden yola çıkarak belirli bir şahsa dahi bu hakkın tanınabileceği ileri sürmüştür. Bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), C. I, N. 587; Tekin Memiş, "Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır mı?", *DEÜHFD*, 16(Özel Sayı 2014), 2015, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, s. 3111. Aksi yönde Kırcı, bu durumda belirli bir kimsenin isminin belirtilmesi dolayısıyla artık özellik ve niteliklerin zikredilmesine gerek olmadığını, bu şekilde pay sahipleri grubu oluşturmanın da mümkün olmayacağını haklı olarak belirtmiştir. Bkz. Kırcı (Şehirli Çelik/Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, s. 428. Yargıtay ise 6762 sayılı eTK döneminde bu gibi tanınan hakları akdi hak olarak nitelendirmiştir. Örnek karar için bkz. Y. 11. HD. 12.11.1992 T., E. 3211, K. 10546.

⁴⁴Altay, s. 498.

⁴⁵Dolaylı veto hakkının salt bir yetersayı problemi olmadığı konusundaki açıklamaları için bkz. Dural, *Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 110.

⁴⁶Oğuz İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, 4. Bası, Yasa Yayınları, 1989, s. 149; Ömer Teoman, *Hukuki Mütalaa*, No: 61, Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I, Vedat Kitapçılık, 1992, s. 45; Dural, *Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 111.

⁴⁷Kendigel, *İmtiyaz*, s. 301.

Kanımızca bu iki görüşe de katılmak mümkün değildir. Konunun yetersayı sorunu olduğuna dair görüş esasında bir hukuki nitelime değildir. Bu görüşün kabul edilmesi imtiyaz hakkının yok sayılması bakımından da büyük bir risk teşkil etmektedir. Müktesep hak görüşünü kabul etmememizin sebepleri ise müktesep hakların özünde şahsa tanınması, yönetim kurulunda veto haklarının ise şahsa tanınmasını geçerli olarak kabul etmememiz ve ağırlaştırılmış nisabın veto hakkı bakımından mümkün olmasına rağmen, müktesep haklarda mümkün olmaması olarak açıklanabilir.

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına anasözleşme ile eklenen veto hakkı TTK m. 360 imtiyazı kapsamında değerlendirilmeli ve payların yönetimdeki etkinliğini/gücünü daha da artırdığı kabul edilmelidir. Yönetim kurulu üyelerine TTK m. 360 imtiyazı yanında tanınan veto hakkı, TTK 360. maddenin bir uzantısı olarak (ona bağlı olacak şekilde) değerlendirilmeli, bir yetersayı düzenlemesi olarak değil, imtiyaza yol açan bir üstünlük olarak düşünülmelidir. Bu hakkın, TTK m. 360'da düzenlenen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına, yetersayı ile ilgili unsurun eklenmesi sonucunda meydana getirilen bütünlük bir imtiyaz olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Nitekim öğretide, "*kanundaki bir hakkın içeriğine, esas sözleşmeyle yeni bazı unsurların eklenmesi*" suretiyle imtiyaz oluşturulabileceği açıkça kabul edilmektedir⁴⁸. Bu kapsamda anasözleşmede yer alan TTK m. 360 imtiyazının veto hakkı ile bir bütün olarak düşünülmesi, böylece birbiriyle bütünlük oluşturan ve kanundaki bir hakkın içeriğine anasözleşmeyle bazı unsurların eklendiği bir imtiyaz olarak kabul edilmesi gerekir. Böyle bir düzenlemenin, imtiyaz olarak kabul edilmemesi halinde TTK m. 360 uyarınca öngörülen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının tamamen etkisizleşmesi ve bu düzenlemenin anasözleşmede öngörülen amacını yitirmesi söz konusu olabilir.

Öte yandan belirtmek gerekir ki, kanunda öngörülmemen bir pay sahipliği hakkını TTK m. 478'e göre imtiyaz olarak tanınabiliyorken, TTK m. 360 uyarınca açıkça tanınan yönetimde temsil edilme imtiyazının güçlendirilebileceğini de evleviyetle kabul etmek gerekir.

Anasözleşmede yer alan TTK m. 360 imtiyazının veto hakkı ile bir bütün olarak kabul etmemiz ve imtiyaz kapsamında değerlendirmemiz sebebiyle bu konuda doğrudan veya dolaylı bir ihlal söz konusu olduğunda TTK m. 454

⁴⁸Ünal Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2015, N. 9-09c; Baltalı, s. 18, s. 79.

hükmüne göre değerlendirilmesi gerektiği görüşündeyiz. Ayrıca yukarıda yer alan görüşlerden hangisi benimsenirse benimsensin veto hakkının varlığı halinde özel bir korumanın sağlanması şarttır. Müktesep hak değerlendirmesinde hak sahibinin onayı olmaksızın veto hakkı kaldırılamayacağı gibi, diğer hallerde de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının aranması gerekir. Ancak bu hakkın salt bir yetersayı problemi olduğunu ileri sürerek belirtilen korumalardan yoksun bırakılması hakkaniyete uygun gözükmemektedir.

III. YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME İMTİYAZININ KORUNMASI

A. Genel Olarak

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının ihlal edilmesi problemiyle uygulamada sıkça karşılaşılmaktadır. Bu halde koruma yöntemi olarak TTK m. 454 hükmüne başvurulması gerekmektedir. Anılan hükümde, genel kurul tarafından yapılan anasözleşme değişikliği, yönetim kuruluna sermaye artırım yetkisi verilmesi ve yönetim kurulunun kayıtlı sermaye sisteminde sermaye artırım kararlarında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edilmesi gündeme geliyorsa, ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin katıldığı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gerekliliği düzenlenmiştir.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin ayrı ayrı toplandıkları, genel kurulun özel bir türü olan, genel kuruldan ayrı olarak yapılan ve genel kuruldan bağımsız nitelikte olan özel bir kuruldur⁴⁹. Genel kurulda alınan kararın imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etme olasılığı bulunan hallerde, ilgili imtiyazlı pay gruplarının özel kurulları, organ kararını onama veya onamama hususunda karar almak üzere kurul olarak bir araya gelmelidir.

Söz konusu özel kurul toplantısının yapılması imkanı, ancak yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınmış olan pay sahiplerinin bu haklarında olumsuz bir etkilenmenin ortaya çıkmasıyla mümkün olabilir. Bu olumsuz durum ise ihlal olarak adlandırılmaktadır. TTK m. 454 hükmünde ihlal konusuna ilişkin yeterli bir açıklamaya yer verilmemiş, doğrudan ve dolaylı ihlal ayrımı yapılmamıştır.

İhlal, genel kurul tarafından yapılan anasözleşme değişikliği, yönetim kuruluna sermaye artırım yetkisi verilmesi ve yönetim kurulunun kayıtlı

sermaye sisteminde sermaye artırım kararları sırasında, yeni oluşan hukuki durumun, bir imtiyazlı pay grubunun mevcut hukuki durumu aleyhine değişmesidir⁵⁰.

İhlal, genel kurulun anasözleşme değişikliği yaparken imtiyazlı payların sınırlandırılması, bu paylarda imtiyazları ihlal eden olumsuz değişikliklerin yapılması veya bu payların tamamen kaldırılması şeklinde ortaya çıkmaktadır. İhlalin meydana gelebileceği diğer bazı haller ise yeni imtiyazlı pay çıkarılması, imtiyazın kaldırılması, sınırlandırılması veya imtiyazın pay sahibine sağladığı menfaatin azaltılması, imtiyazın etkisiz olduğu kararların sayısının artırılması veya imtiyazın kullanımı için bazı şartlar öngörülmesi şeklinde olabilir⁵¹.

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı bakımından yukarıda belirtilen ihlal hallerinin gündeme gelmesi halinde özel kurul kararına ihtiyaç duyulur. Bu aşamada genel kurul veya yönetim kurulu kararı askıda hükümsüzdür⁵². Özel kurul kararının alınması bu anlamda geciktirici şart niteliğindedir⁵³. Bu noktada belirtmek gerekir ki ilgili imtiyazlı pay sahipleri, alınan karara genel kurulda TTK m. 454'te belirtilen nisaplara uygun olarak olumlu oy vermişlerse artık özel kurulun toplanmasına gerek yoktur (TTK m. 454/4)⁵⁴.

Yukarıda açıklanan hususlarda ihlal olup olmadığının belirlenebilmesi bakımından doğrudan ve dolaylı ihlal ayrımının tespiti oldukça önemlidir. Özellikle uygulamada ve Yargıtay kararlarında gelişen dolaylı ihlali yok sayma eğilimi karşısında bu ayrım daha da önem kazanmaktadır⁵⁵.

B. Doğrudan İhlal Bakımından

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının doğrudan ihlali, ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının yapılan değişiklikler ile doğrudan etkilenmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır⁵⁶. Bu anlamda anasözleşmede

⁵⁰Aktaş, s. 112.

⁵¹Aktaş, s. 112-113.

⁵²Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 40; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, 16. Baskı, Beta Yayınevi, 2022, s. 172; Aktaş, s. 243, Biçer, s.153.

⁵³Aktaş, s. 243.

⁵⁴Bu düzenlemeye ilişkin eleştiriler için bkz. Erdoğan Moroğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler*, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 275; Abuzer Kendigelen, *Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 356; Aktaş, s. 231.

⁵⁵Dolaylı ihlalin kabul edilmesi gerektiğine ilişkin olarak bkz. Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar I*, p. 804; Bilgeç, s. 242; Aktaş, s. 120; Ayтуğar, s. 436.

⁵⁶Aktaş, s. 114.

⁴⁹Aktaş, s. 70.

tanınmış olan imtiyaz maddesinde olumsuz yönde bir değişiklik yapılması veya söz konusu maddenin tamamen kaldırılması hallerinde doğrudan ihlal gündeme gelecektir. Örneğin, anasözleşmede yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınmış olan maddenin kaldırılması halinde doğrudan ihlal bulunmaktadır.

Böyle bir durumda TTK m. 454/1 hükmüne göre, yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınmış imtiyazlı pay sahiplerinin özel bir toplantı yaparak TTK m. 454/3'te öngörülen nisaplara uygun şekilde karar almaları ve bu şekilde onamadıkları sürece de ilgili kararın uygulanamaması gerekir. Öte yandan, TTK m. 454/4 hükmüne dayanılarak, genel kurulda zaten belirtilen karara yeterli nisapla olumlu oy verilmişse ayrıca tekrardan özel kurul toplantısının yapılmasına ihtiyaç bulunmamaktadır.

C. Dolaylı İhlal Bakımından

1. Genel Olarak

Çalışmamızda ele alınan temel sorunlar kapsamında tespit edilmesi gereken en önemli hususlardan biri olan dolaylı ihlal konusunda Kanun'da herhangi bir açıklama yer almamaktadır.

Dolaylı ihlal, doğrudan ihlalin aksine yapılan değişikliğin ilgili imtiyaz maddesinin kaldırılmasında olduğu gibi doğrudan değil, dolaylı etkilerle ortaya çıkması halidir. Anasözleşmenin doğrudan imtiyaz maddesinin değil, ancak farklı bir maddesinin değiştirilmesi suretiyle, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının olumsuz etkilenmesi dolaylı ihlal teşkil eder. Dolaylı ihlal hallerinde özel kurul onayının gerekip gerekmediği konusunda somut olay çerçevesinde değerlendirme yapılmalıdır⁵⁷. Örneğin, pay gruplarına ilişkin anasözleşme hükmünün kaldırılması halinde, yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınmış olan grupların imtiyazları da sona ereceği için dolaylı bir ihlal söz konusu olur. Böyle bir durumda ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin TTK m. 454 çerçevesinde onaylarının alınması gerekmektedir⁵⁸.

Anasözleşmenin imtiyaz ile bağlantılı olabilecek başka bir maddesinin değiştirilmesi halinde, bunun "imtiyaz" başlıklı madde ile ilgili olmadığı ve dolayısıyla bir ihlal değerlendirmesi yapılamayacağı iddiası, kanımızca TTK m. 454 hükmü karşısında hukuka uygun bir yaklaşım değildir.

⁵⁷Aktaş, s. 120 vd.

⁵⁸Ölmez, s. 288-289.

Anasözleşmede yer alan yetersayıların değiştirilmesi ve yönetim kurulu üye sayısının artırılması suretiyle yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının eritilmesi imtiyazın ihlali sonucunu doğurur. Bu noktada, anasözleşmede yer alan imtiyaz maddesinin değil de yetersayılara ilişkin maddenin değiştirildiği ve dolayısıyla imtiyaz ihlali bulunmadığının ileri sürülmesi, TTK m. 454'te öngörülen korumanın işlevsizleştirilmesine neden olacağı gibi dürüstlük kuralına aykırı bir değerlendirme olur. Nitekim TTK m. 454'te üç halde (genel kurulun anasözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin artırılması konusunda yetki verilmesine ve yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararlarında) imtiyazların ihlal edilmesi ihtimalinde, imtiyazların ihlal edilebileceği belirtilmiş, ancak somut olarak bu kararların konusunun hangi durumlarda imtiyazları ihlal edeceği kanunda açıkça düzenlenmemiştir. Başka bir deyişle, genel kurulun veya yönetim kurulunun anılan kararları her zaman imtiyazları ihlal etmemekte, bu kararların imtiyazları ihlal edip etmediği konusunda her somut olayda ayrıca değerlendirme yapılması gerekli olmaktadır. Genel kurulun ve yönetim kurulunun almış olduğu kararların imtiyazları doğrudan ihlal edebileceği şüphesizdir. Bununla birlikte öğretide tartışmalı olmakla birlikte, alınan kararların imtiyazları dolaylı bir biçimde ihlal etmesi durumunda da TTK m. 454'te öngörülen korumadan yararlanabileceği kabul edilmektedir⁵⁹.

Unutulmamalıdır ki her bir imtiyazın kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bu sebeple de her birinin kendi şartları içerisinde değerlendirilmesi, sınırlar ve ihlallerin tespitinde bunun dikkate alınması önemlidir⁶⁰.

2. İlgili Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi

Y. 11. HD. 17.06.2019 tarih 2018-3024/4496 sayılı kararında⁶¹, "yönetim kurulunun şirketin borçlanmasına, teminat göstermesine, garanti vermesine ilişkin bir takım kararları oybirliği ile alması konusundaki esas sözleşmenin 7. maddesinin genel kurul kararı ile değiştirilerek, yönetim kurulunun 6

⁵⁹Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Ortaklıklar I*, p. 804; Bilgeç, s. 242; Gül Akad, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu*, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2013, s. 33. Somut olay çerçevesinde değerlendirme yapılarak, gereken hallerde özel kurul toplantısı yapılması gerektiği konusunda bkz. Aktaş, s. 120-121. Aksi yönde bkz. Uysal, s. 149.

⁶⁰Oğuz Kürşat Ünal, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun İmtiyazlı Hisse Senedi Çıkarma Yetkisi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Haziran-Aralık 2000, IV(1-2), s. 7.

⁶¹Karar için bkz. <<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>> Erişim Tarihi: 01.05.2022.

olumlu oy ile anılan işlemleri yapabileceğini, bu durumun imtiyaz haklarını ortadan kaldırdığı iddiasıyla genel kurul kararının iptalini talep etmiş” ve bu talep Yerel Mahkeme kararıyla kabul edilmişse de Yargıtay tarafından yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının, yönetim kurulundaki nisabın belirlenmesi ve değiştirilmesi konularını kapsamadığı gerekçesiyle ihlal bulunmadığı sonucuna hatalı şekilde varılmıştır.

Anılan Yargıtay Kararında anasözleşmenin 7. maddesinin değiştirilmesi, ilk bakışta sadece yönetim kurulunun toplantı ve karar yetersayılarını düzenliyor gibi görünmekte ise de bu değişiklik sonucunda yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının olumsuz bir şekilde etkilendiği anlaşılmaktadır. Belirtilen değişiklik ile TTK m. 360 ile birlikte getirilmek istenen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı etkisini (gücünü) ve anlamını yitirmektedir. Bu karardan da anlaşılacağı üzere, uygulamada nisapların değiştirilmesi suretiyle yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının etkisinin azaltılması veya ortadan kaldırılması sıkça başvuru olan bir yöntem olmaya başlamıştır⁶².

Yukarıda yer verilen kararda dolaylı ihlal bulunup bulunmadığı değerlendirilmeksizin adaletsiz bir sonuca varılmıştır. Anılan Karar’da anasözleşmenin 7. maddesinin değiştirilmesi TTK m. 454 hükmüne göre imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını dolaylı olarak ihlal edecektir. Şöyle ki yönetim kurulu karar yeter sayısında (A) grubu pay sahiplerine tanınmış olan etki, sahip oldukları imtiyazları çerçevesinde ve anasözleşmede tanınmıştır. Bu durumda ihlal edilen imtiyaz, TTK m. 360’da düzenlenen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazıdır. Söz konusu imtiyazın tanınmasının amaçlarından birinin yönetimde etkililiğin sağlanması ve korunması⁶³ olduğuna ve bu değişiklik sonrasında yönetimde etkililik azalacağına göre imtiyazın ihlal edildiği hususunda şüphe olmamalıdır.

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, temsil edilme gücü ile bağlantılı bir üstünlük bahşetmektedir. Temsil edilme gücünün azaltılması ise bu imtiyazın sağladığı menfaatin azaltılması anlamına gelir. İmtiyazın dolaylı şekilde ihlali de bu şekilde ortaya çıkmaktadır.

⁶²Çamoğlu, TTK m. 360’ın henüz imtiyaz olarak kabul edilmediği tasarı döneminde yapmış olduğu incelemesinde yönetim kurulunda temsil edilme hakkının anasözleşmede yer alan nisapların tadil edilmesi suretiyle kısıtlanabileceği veya tamamen kaldırılabilirliğini ve bu halde genel kurul kararının dürüstlük kuralına aykırılık gerekçesiyle iptal edilebileceğini belirtmiştir. Bkz. Çamoğlu, s. 4. O halde bu hakkın artık bir imtiyaz olduğu konusunda şüphe olmadığına göre, belirtilen değişikliğin TTK m. 454 denetiminden geçirilmesi gereklidir.

⁶³Altay, s. 525; Dural, *Temsil Edilme Hakkı*, s. 301.

İncelenen kararda, genel kurulun anasözleşme değişikliğine ilişkin alınmak istenen kararı (A) grubu imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarını eritmeye yönelik olmasından dolayı imtiyazlı pay sahiplerinin menfaatlerini ihlal edici niteliktedir. Belirtilen anasözleşme değişikliğinin yapılmasıyla (A) grubu pay sahiplerine TTK m. 360 uyarınca öngörülen yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tamamen etkisizleşecek, anasözleşmede öngörülme amacını yitirecektir. (A) grubu tarafından yönetim kuruluna aday gösterilen üyenin şirket menfaatlerini gözeterek davranması yanında, elbette temsil ettiği grubun menfaatlerini de gözetmesi bu imtiyazın doğası gereğidir. Dolayısıyla bu gerekçeye dayanarak ihlalin bulunmadığı ileri sürülemez. Ayrıca “*yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, yetersayılara ve veto haklarına özgü hükümlerle desteklenmek kaydıyla ortak kontrolün tesis edilmesine imkan tanyabilir*”⁶⁴. Bu nedenle de anasözleşmede yapılacak değişikliğin nisaplara dair olması imtiyazın ihlal edilmediğine gerekçe olarak gösterilemez. Kanımızca bu gibi hallerde örtülü bir şekilde yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı sınırlandırılmakta ve bu da şüphesiz bir ihlal bulunduğu anlamına gelmektedir.

Dikkat çeken bir diğer yeni tarihli Yargıtay kararı ise 11. HD’nin 06.06.2017 tarih ve 2016-394/3442 sayılı kararıdır⁶⁵. Bu kararda da benzer şekilde hatalı bir sonuca varıldığı görülmektedir. Karara konu olan somut uyuşmazlıkta şirketin anasözleşmesinin, 6. maddesinde payların A ve B şeklinde iki farklı gruba ayrıldığı; anasözleşmenin 7. maddesinde, yönetim kurulunun 3 kişiden oluşacağı ve üyelerden ikisinin B grubu, diğer üyenin ise A grubu pay sahiplerinin çoğunluğunun göstereceği adaylar arasından seçileceği düzenlenmiştir. 16/10/2011 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında 7. maddenin kaldırılmasına, imtiyazlı pay sahiplerinin onayı olmamasına rağmen karar verilmiştir. Davalı taraf ise anasözleşmenin gruplara ilişkin 6. maddesinin 2/12/2010 tarihli olağan genel kurulda tadil edildiğini ve değişiklik sonrası grup ayrımının kaldırıldığını, davacı tarafın da bu değişikliğe onay verdiğini, bu sebeple 7. maddenin uygulama alanı kalmadığını ve imtiyaz ihlali olmadığını ileri sürmüştür. Bu uyuşmazlıkta Yerel Mahkeme isabetli bir şekilde, *dava konusu olağanüstü genel kurul*

⁶⁴Altay, s. 530.

⁶⁵Benzer yönde başka bir Yargıtay kararı için bkz. Y. 11.HD., 2020/6014E., 2021/4235K, 29.04.2021, (E.T. 15.06.2022).

⁶⁶<<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>> Erişim Tarihi: 05.05.2022.

toplantısının ise, sermaye artırımı ile ilgili olmayıp, imtiyazlı payların yönetim kurulunun temsilinde imtiyazlarını kaldırmaya, toplantı ve karar nisaplarını düşürmeye yönelik olduğundan imtiyazlı pay sahiplerinin menfaatlerini ihlal edici nitelikte bulunduğu, 02/12/2010 tarihli genel kurul toplantısında ana sözleşmenin “sermaye” başlıklı 6. m. değiştirilmesine karar verilmiş ise de, bu durumun örtülü şekilde 7 ve 10. m. düzenlenen yönetime katılma imtiyazının da değiştirildiği anlamına gelmeyeceği, yorum yoluyla “imtiyaz” hakkının kaldırılmasının mümkün olmadığı, esas sözleşmenin 7. ve 10. maddelerinin değiştirilmesine ilişkin kararların imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu tarafından onaylanmaması nedeniyle infazının olanaklı olmadığı gerekçesiyle, asıl ve birleşen davanın kabulü ile, 06/10/2011 tarihli genel kurul toplantısında ana sözleşmenin 7. ve 10. maddelerinin değiştirilmesine ilişkin 10/10/2011 tarihli tescil işleminin iptaline” karar vermiştir.

Bu uyuşmazlıkta Yargıtay ise “...davalı şirketin ana sözleşmesinde imtiyaz oluşturan temel madde sermayenin yapısına ilişkin 6. maddedir. Şirket ana sözleşmesine ilişkin işbu 6. maddesinin de 02/12/2010 tarihinde yapılan olağan genel kurul toplantısında A ve B grubu hissedarların tümünün katılımıyla oy birliği ile değiştirildiği ve tescil edildiği, aynı genel kurul toplantısında alınan kararlar yönetim kurulu üyelerinin seçimi maddesi ile de yeni değişikliğe uygun olarak yönetim kurulu üyelerinin seçiminin yapıldığı anlaşılmıştır. Bu suretle, yeni yönetim kurulu üyelerinin seçiminde A ve B grubu hissedarlara tanınan imtiyazın bağlam kuralını teşkil eden 6. madde ile ilgili ana sözleşme değişikliği kesinleşmiş olmakla ana sözleşmenin 7. maddesinde A ve B grubu hissedarlara tanınan imtiyazın maddi temeli kalmamıştır. Yukarıda da açıklandığı üzere, davalı şirketin 2/12/2010 tarihli olağan genel kurul toplantısında yapılan ana sözleşme değişikliği ile ortada imtiyazlı pay sahibi olarak tanımlanabilecek bir hissedar grubu kalmadığından imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiğinden de söz edilemeyecek olmasına rağmen mahkemece ana sözleşmenin 7. maddesinin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararının tescil işleminin iptaline karar verilmesi doğru olmadığı...” sonucuna varmıştır.

Bu Karar’da ise doğrudan imtiyazlara ilişkin olmayan grup ayırımına ilişkin bir maddenin değişikliğine onay verilerek ortada bir imtiyazın kalmadığı ve ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin aslında bu değişikliğe onay vererek imtiyazın kaldırılmasını onayladıkları sonucuna varılmıştır. Oysa bu yaklaşım birçok açıdan tehlikeli ve hatalıdır. İmtiyazın en önemli ilkelerinden biri belirlilik ilkesidir ve belirtilen şekilde imtiyazın kaldırılması belirlilik ilkesi

bakımından da sorun teşkil etmektedir. Nitekim bu hususa Yerel Mahkeme kararında da işaret edilmiştir. TTK m. 454/4 hükmüne göre, imtiyazlı pay sahipleri veya temsilcilerinin, genel kurulda anasözleşme değişikliğine, bu maddede öngörülen nisapları sağlayacak şekilde olumlu oy vermeleri halinde, ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmamaktadır. Bir başka deyişle, genel kurul toplantısında ilgili imtiyazlı pay sahiplerini temsil eden sermayenin yüzde altmışının bulunması ve bunların çoğunluğunun alınan karara olumlu yönde oy kullanmaları halinde, imtiyazlı pay sahiplerinin alınan genel kurul kararını özel kurul toplantısı yapmaksızın onadıkları kabul edilmektedir⁶⁶. Ancak somut uyuşmazlık bakımından bu hükme başvurulacak özel kurul kararına ihtiyaç duyulmayacağı kabul edilmesi mümkün değildir. Zira söz konusu halde anasözleşme değişikliği yapılan konuların içeriği farklı olup, ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin bu hususta onayları bulunmamaktadır.

Belirtilen kararlarda adeta imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin TTK m. 454 hükmü etkisizleştirilmiş ve yok sayılmıştır. Öte yandan belirtilen uyuşmazlıklarda olduğu gibi bir yorum yöntemiyle imtiyazların kaldırılmak istenmesi de hukuka aykırı niteliktedir. Kanun ile tanınmış olan bir hakkın belirtilen şekilde ve dürüstlük kurallarına aykırı olarak kaldırılması kabul edilmemelidir. Bu noktada imtiyazın mahkeme kararı ile de kaldırılmasının mümkün olmadığını ifade etmek gerekir⁶⁷.

Ayrıca belirtmeliyiz ki, ihlalin mevcut olup olmadığı konusunda tereddüte düşülen hallerde de özel kurul toplantısı yapılmalıdır. Zira özel kurul toplantısının yapılması, kesin olarak ilgili organ kararının uygulanmayacağı anlamına gelmez. Bu durumda, öncelikle imtiyazlı pay sahipleri, genel kurul kararını onayıp onamayacaklarına karar vermeli ve onamama kararı almaları halinde sebebini gerekçeli bir tutanak ile açıklamalıdır. Bunun yanı sıra TTK m. 454/7’de yönetim kuruluna tanınmış olan iptal davası da bir güvence sağlar. Bu süreçte, bir şekilde ihlal bulunmadığına kanaat getiren yönetim kurulu, alınan özel kurul kararına karşı iptal davası açabilir⁶⁸. Ancak belirtilen hükümde düzenlenen dava sebebini yalnızca ihlal bulunmadığı gerekçesine dayandırılarak sınırlandırılması, yönetim kurulunun bu kapsamda açacağı iptal davasını başka bir sebebe dayandıramayacağını düşündürmektedir. Bu konuda özellikle dürüstlük kuralına aykırı haller önem arz eder. Örneğin,

⁶⁶Bu düzenlemeye ilişkin eleştiriler için bkz. Aktaş, s. 230 vd.

⁶⁷Tekinalp, N. 9-09.

⁶⁸Aktaş, s. 133.

ortaklık bakımından sermaye artırımının zorunlu olduğu hallerde imtiyazlı pay sahiplerinin buna engel olması dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmektedir. İmtiyazlı pay sahiplerinin şirkete zarar vermek maksadıyla alınan genel kurul kararını onamaması da mümkündür. Bu hallerde özel kurul kararıyla ilgili organ kararının alınmasına engel olunmasının kabul edilmemesi gerekir. Kanımızca özel kurulda alınan kararlara karşı yönetim kurulu tarafından dürüstlük kurallarına aykırılığa dayanarak da iptal davası açılabilir. TTK m. 454/7'de bu konu düzenlenmemiş olsa da, anılan hususta örtülü boşluk bulunduğu kabul edilmeli ve hakim boşluğu MK 1'e dayanarak doldurmalıdır. Bu doğrultuda dürüstlük kuralına aykırılık hallerinde de yönetim kurulu özel kurul kararlarına karşı iptal davası açılabilir. Tüm bu açıklamalar değerlendirildiğinde somut olayda tereddüt oluşması halinde dahi imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısı yapılması isabetli bir çözüm olacaktır.

SONUÇ

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının en önemli etkilerinden birisi normal şartlarda yönetim kurulu üyesi seçme gücü bulunmayan pay veya pay gruplarına bu imkanı vermesidir. Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının içeriğinin değiştirilmesi veya kullanılmasının yetersayılarla bağlantı kurulması suretiyle güçlendirilmesi mümkündür. Bu gibi hallerde yetersayılarda yapılan değişiklikler imtiyazın gücünü etkilemektedir. Ancak son dönem Yargıtay kararlarında bu bağlantı göz ardı edilerek, anılan anasözleşme değişikliklerinin imtiyazları ihlal etmediği sonucuna ulaşılmaktadır. Belirtilen anasözleşme değişikliklerinin yalnızca bir yetersayı sorunu olarak ele alınması ve anasözleşme ile ortaya konan iradenin ve bu irade ile oluşturulmak istenen statükonun adeta yok sayılması, TTK m. 454 hükmünün görmezden gelinmesi anlamına gelmektedir. Bu yaklaşım ise şirkette, TTK m. 360 hükmüne yetersayının eklenmesi ile anasözleşmede oluşturulan hassas dengeleri tamamen değiştirebilmektedir.

Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının etkisi yalnızca nisaplarda yapılan değişikliklerle değil, yönetim kurulu üyelerinin sayılarının değiştirilmesi veya veto hakları tanınması suretiyle de eritilebilir. Uygulamada ortaya çıkan ihtiyaç ile şirket anasözleşmelerinde yönetim kurulu veto haklarına sıkça yer verildiği görülmektedir. Bu kapsamda yönetim kurulu üyelerinin şahsına tanınan veto haklarının geçersiz olduğu kabul edilmelidir. Bunun dışındaki yönetim kurulu üyeleri bakımından tanınan doğrudan veya dolaylı veto hakları ise TTK m. 360 imtiyazı kapsamında değerlendirilmelidir. Bu hakkın ihlal edilmesi halinde de TTK m. 454 korumasından yararlanılmalıdır.

Veto hakkı bakımından hangi görüş benimsenirse benimsensin özel bir korumanın aranması gerekmektedir. Bu hakların da salt bir yetersayı sorunu olduğu ileri sürülerek imtiyazlarla olan bağlantısı yok sayılmamalıdır. Aksi yaklaşım, TTK m. 360, m. 454 ile birlikte hakkaniyete aykırılık teşkil eder.

TTK m. 454 kapsamında doğrudan ihlal bulunan hallerde özel kurul toplantısının gerekliliği konusunda şüphe bulunmamakla birlikte, dolaylı ihlal hallerinde somut olay çerçevesinde inceleme yapılması gerekir. Anasözleşmenin imtiyaz maddesinin değil, farklı bir maddesinin değiştirildiği ileri sürülerek ihlal bulunmadığı sonucuna varılamaz. Belirtilen durumda dolaylı ihlal olup olmadığı dikkate alınmalıdır. Değerlendirmemiz kapsamında anasözleşmede yer alan yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazına ilişkin maddede değişiklik yapılmadan, yetersayı maddesi değiştirilerek anılan imtiyazın etkisi azaltılır veya kaldırılırsa ihlal bulunduğu sonucuna varılması gerekir. Aksi halde TTK m. 454 korumasının işlevsizleştirilmesi ve dürüstlük kuralına aykırı bir değerlendirme söz konusu olur.

KAYNAKÇA

- Akad G, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu*, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2013.
- Aktaş B, *İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Altay S A, *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler*, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2009.
- Aytuğar B, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Bahtiyar M, *Ortaklıklar Hukuku*, Güncellenmiş 16. Baskı, Beta Yayınevi, 2022.
- Baltalı C, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Biçer L, *Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz Ve Sınırları*, 1. Baskı, Yetkin Yayıncılık, 2019.
- Bilgeç H, *Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz*, 1. Baskı, Turhan Kitabevi, 2017.
- Bilgili F/Demirkapı E, *Şirketler Hukuku*, 9. Baskı, Dora Yayınları, 2013.
- Böckli P, *Schweizer Aktienrecht*, 4. Aufl., Schulthess Verlag, 2009.
- Çamoğlu E, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili”, *Arslanlı Bilim Arşivi*, <www.arslanlibilimarsivi.com>, Erişim Tarihi: 01.05.2022, s. 1-4.
- Çoştan H, “Yönetim Kurulunun Karar Alma Usülleri, Oy Hakkı Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı”, *Batider*, XXVIII (3), 2012, s. 155-190.
- Dural H. A, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2005 (“Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi”).
- Dural H. A, “Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı”, *İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri*, Vedat Kitapçılık, 2009, s. 301-312.
- Eminoğlu C, “TTK M. 360 Hükmüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme

- Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuki Niteliği Ve İcrası”, *Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu*, Murat Alışkan/Bilge Utkan Mersin/Sinan Sarıkaya (Ed.), On İki Levha Yayıncılık, Ocak 2020, s. 335-351.
- Eriş G, *Türk Ticaret Kanunu, Ticari İşletme ve Şirketler, Madde 452-644, 3. Cilt*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Falcıoğlu Ö, “Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili”, *Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları*, Erol Ulusoy (Ed.), Bilge Yayınevi, 2014, s. 139-172.
- İmregün O, *Anonim Ortaklıklar*, 4. Baskı, Yasa Yayınları, 1989.
- Karahan S, *Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması*, 1. Baskı, Kazancı, 1991.
- Karamanlıoğlu A, “TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup Ve Azınlık Kavramları – Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi”, *BUHFD*, 16(197-198), Ocak Şubat 2021, s. 225-279.
- Karasu R, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Yetkin Yayınları, 2015 (Emredici Hükümler İlkesi).
- Karasu R, “Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı”, *TFM*, I, 2016, s. 31-40 (Temsil Edilme Hakkı).
- Kendigelen A, *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, 1999 (İmtiyaz).
- Kendigelen A, *Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler Ve İlk Tespitler*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2012 (İlk Tespitler).
- Kırca İ/Şehirli Çelik F H/Manavgat Ç, *Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Temel Kavram Ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013.
- Kırca İ/Şehirli Çelik F H/Manavgat Ç, *Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2016.
- Memiş T, “Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır mı?”, *DEÜHFD*, 16(Özel Sayı 2014), 2015, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, s. 3105-3121.
- Moroğlu E, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler*, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2016.

- Moroğlu E, *Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Ölmez F, *Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Poroy R/Tekinalp Ü/Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku I*, 13. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2014.
- Şehirli Çelik F. H, “Ulusal Düzenlemeler İle Topluluk Hukuku Sınırlarında Altın Paylar”, *Batider*, XXIV(2), 2007, s. 349-395.
- Şener O H, *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Tekil F, *Anonim Şirketler Hukuku*, 2. Baskı, Alkım Yayınevi, 1998.
- Tekinalp Ü, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Teoman Ö, “Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı Özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar”, *Ticaret Hukukunun Güncel Sorunları V, Tüm Makalelerim C. I-II (1971-2001)*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Teoman Ö, “Veto Hakkı – Ayrıcalıklı Paylar”, *Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, Cilt I: 1982-1991*, Vedat Kitapçılık, 2011, s. 20-28.
- Uysal E, *Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Ünal O K, “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunun İmtiyazlı Hisse Senedi Çıkarma Yetkisi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, IV(1-2), Haziran-Aralık 2000, s. 1-11.
- Veziroğlu C, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Esas Sözleşme Özgürlüğü Ve Sınırları*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Yatağan Özkan Ç, *Anonim Şirketlerde Altın Paylar*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Wernli/Rizzi, *Basler Kommentar*, Or II, 3. Aufl.